

شیوع کووید 19 باعث بی‌توجهی به اچ‌آی‌وی (ایدز) شد

24 مهر 1402

دکتر حمید عمادی کوچک/فوق تخصص بیماری‌های عفونی

امروز، مهم‌ترین و شایع‌ترین بیماری‌های عفونی مهم و قابل توجه در کشور ما، بروسلوز (تب مالت) توبرکلوز (سل) کووید، عفونت‌های دستگاه تنفس فوقانی، عفونت پنوموکوک (ذات‌الریه) بیماری‌های قارچی در زمینه نقص ایمنی مثل کاندیدا و آسپرژیلوس، بیماری ایدز، هپاتیت B و C است و باید نگران مردم کشورمان باشیم.

سال‌های دور هم با شیوع بیماری جذام و در مقطعی هم بابت بیماری تیفوئید (حصبه) به خاطر دفع نامناسب زباله و فاضلاب مشکلات زیادی داشتیم اما مدت‌هاست موارد جدید از این دو بیماری در کشور ندیده‌ایم. در مقطعی هم، بیماری مالاریا در کشور خیلی زیاد بود ولی الان خیلی خیلی کم شده است. بیماری سالک هم در مقطعی خیلی زیاد بود و مدت‌ها قبل یک مورد اپیدمی در اصفهان داشتیم اما این بیماری هم کنترل شد و امروز موارد آن را کم می‌بینیم. بیماری لپتوسپیروز در استان‌های شمالی کشور زیاد داریم که باید جدی گرفته شود؛ این بیماری شالیکارها است که عامل بیماری‌زا، به واسطه ادرار موش و جوندگان در آب‌های سطحی، قابل انتقال است و در شمال کشور شایع است و هنوز دغدغه مهمی محسوب می‌شود. بعد از ایام اربعین هم شاهد عفونت‌های تنفسی بودیم و برخی زائران بعد از بازگشت به کشور عمدتاً بیمار بودند، ولی شکر خدا در کل جامعه اپیدمی نداشتیم.

با توجه به اینکه مهاجر از افغانستان داریم و چون برای افغان‌ها واکسیناسیون جدی و دقیق انجام نشده، تذکر بابت چند نکته لازم است. موضوع مهاجرت افغان‌ها به ایران یک بحث جدی است و باید توسط دولتمردان نیز جدی گرفته شود. افغانی‌ها مردم خوب، کوشا، کم‌توقع و پرتلاشند و افراد صاحبکار ترجیح می‌دهند از افغان‌ها که افراد متعهدی هستند، بیشتر استفاده کنند. مهاجرت آنان بعد از روی کار آمدن طالبان زیاد شده ولی باید توجه داشت که زیرساخت‌های بهداشتی افغانستان و گسترش واکسیناسیون و مراقبت از بیماری‌ها در آنجا همانند ایران نبوده و شاید برخی از این عزیزان واکسینه نشده باشند و احتمال انتقال برخی بیماری‌ها را نیز داشته باشند!

مرکز مشاوره حال خوب. دکتر کبری درویش پیشه

بحث سل و بیماری هپاتیت را در این افراد باید جدی گرفت چون امکان دارد برخی از این افراد ناقل باشند، پس باید دقت کافی داشت. اپیدمی کرونا طی سال‌های اخیر در بی‌توجهی به برخی دیگر از بیماری‌ها دخیل بود. البته پدیده‌ای مانند ازدواج سفید را نیز شاهد هستیم که دشوار شدن شرایط ازدواج و بروز مشکلات اقتصادی یا اشتغال در بین جوانان به این مشکل دامن زده است.

عدم پایبندی در بین افراد جامعه موجب شده تا عده‌ای روابط جنسی خارج از چارچوب خانواده و ازدواج برقرار کنند که همین موضوع در کنار تعدد شریک جنسی یا داشتن شریک جنسی مشترک می‌تواند موجب گسترش بیماری‌های مرتبط با این پدیده ناگوار از جمله ایدز باشد.

قطعا شیوع بیماری ایدز با این روند بیشتر خواهد شد؛ متأسفانه طی این مدت نیز آمار آلودگی و ابتلا بالا رفته است. اگر اقدام جدی و هدفمندی برای کنترل این موضوع نداشته باشیم احتمال دارد در آینده به دلیل بی‌توجهی، پشیمان شویم. باید هشدارهای لازم را به‌طور مکرر در جامعه بیان کنیم و افراد را آگاهی بدهیم، همچنین آزمایشات لازم را نیز گسترش بدهیم تا افراد آلوده به موقع شناسایی شوند. مبتلایان را باید هرچه سریع‌تر به درمان برسانیم و نگذاریم افراد آلوده باعث اشاعه و گسترش این بیماری در کشور شوند. با درمان‌های موجود در کشور، کیفیت زندگی فرد بهتر می‌شود و مانع انتشار بیماری نیز خواهد شد.

باید تبلیغات علیه ایدز بیشتر شود تا توجه مردم نیز بالاتر برود. عامل شیوع ایدز در کشور طی یک مقطع زمانی، اعتیاد تزریقی (به ویژه در میان معتادان) بود ولی الان بحث اعتیاد تزریقی آنقدر جدی نیست که متأسفانه بحث روابط ناسالم جنسی آنقدر مهم و نگران‌کننده است که منجر به اشاعه بیماری می‌شود. اینکه یک مرد یا زن جوان با نفر دیگری پیش از این، ارتباط جنسی داشته یا خیر، نکته بسیار مهمی است. اینکه از سابقه افراد که آیا قبلاً با کسی دوست بوده و ارتباط جنسی داشته مطمئن یا مطلع هستید یا خیر، نکته مهمی است. تحقیق و جست‌وجو در گذشته یک شریک جنسی و دادن آزمایشات لازم برای تشخیص احتمالی ابتلا به بیماری‌های ایدز و هپاتیت خیلی مهم است.

افراد می‌توانند به سادگی از شریک جنسی آلوده قبلی خود آلوده و مبتلا شوند و این ویروس و بیماری را به شریک جنسی جدید خود نیز انتقال بدهند. بیماری ایدز یک عمر فرد را درگیر می‌کند و باید همه بدانند که در روابط جنسی خود باید حتماً از کاندوم استفاده کنند. اگر چه دسترسی به کاندوم نسبت به گذشته دشوار شده و قیمت آن بالاست و رایگان نیست و امروزه موضوعاتی مانند فرزند آوری اغلب مورد توجه قرار دارد و امروزه کشور به دنبال روش‌های افزایش جمعیت است تا دچار افت جمعیت نشویم؛ با همین سیاست‌گذاری، توزیع کاندوم رایگان در مراکز بهداشتی از دستور کار خارج شده ولی جوانان نباید نسبت به این وسیله پیشگیری از بیماری بی‌مهری کنند؛ باید به کاندوم توجه کنیم و حتماً در دسترس باشد. اگرچه گران است ولی مردم باید در صورت برقراری ارتباط جنسی، هزینه تهیه کاندوم را نیز در کنار هزینه‌های جانبی رابطه خود حتماً در نظر بگیرند و در این خصوص جدی باشند. این تفکر که شریک جنسی شما الان با کسی نیست، اشتباه بزرگ و عامل گمراهی یا اعتماد بی‌مورد است چون امکان دارد الان با کسی نباشد ولی قبلاً شاید با فرد دیگری بوده است!!! من پیشنهاد می‌کنم قبل از شروع هر رابطه، هر دو نفر برای کسب اطمینان بیشتر و جلوگیری از انتقال احتمالی بیماری، حتماً به‌طور داوطلبانه به آزمایشگاه بروند.

نباید انتظار داشت که دولت در این خصوص کمکی بکند پس باید برای سلامتی خود اقدام لازم را انجام داد. البته در بیمارستان امام خمینی و برخی مراکز درمانی کشور و تقریباً در همه استان‌ها مرکز مشاوره رفتارهای پرخطر جنسی فعال و برقرار است و مراجعان متعددی دارد. این مراکز همیشه پر از مراجعان جوان است چون آزمایشگاه اینجا رایگان است.

اگر افراد رابطه پر خطر جنسي داشتند يا حين فعاليت جنسي نامطمئن، كاندوم آنها پاره شد بايد حداكثر تا 72 ساعت بعد از مواجهه به مراكز مشاوره رفتارهاي پر خطر جنسي دانشگاهي يا نزديك محل زندگي خود مراجعه كنند تا اولين اقدامات درماني و دارويي مهم در زمان طلایي انجام شود. اگر به موقع دارو دريافت كنند و تا يك ماه مصرف كنند، صد درصد از ابتلا پيشگيري خواهد كرد. ممكن است يك جوان در حالت مستي يا مصرف دارو، رابطه پرخطر جنسي برقرار کرده و به همين خاطر بعد از هوشياري بايد حداكثر تا سه روز بعد اقدام لازم و فوري را انجام دهد.

متاسفانه آمار ايدز در جهان بعد از دوران كويده افزايش داشته و ايران نيز از اين موضوع مستثني نخواهد بود. وقتي ظرفيتهاي بهداشتي - درماني کشور، متوجه يك بيماري ديگر بشود از ساير مشكلات و بيماريها غافل مي شويم.